

FILMSULA, Kosovelov dom Sežana, petek, 18. januar 2019 ob 15h

BOHEMIAN RHAPSODY

Velika Britanija, ZDA, 133 min, 2018

Režija: Bryan Singer

Scenarij: Anthony McCarten,
Peter Morgan

Igrajo: Rami Malek, Lucy
Boynton, Gwilym Lee, Ben Hardy,
Joseph Mazzello, Aidan Gillen

Nagrade, nominacije, potrditve: Film je imel svetovno premiero 23. oktobra 2018 in do sredine januarja 2019 je film prejel: Zlati globus 2019 za najboljši film in najboljšega igralca (Rami Malek), 7 nominacij za BAFTO 2019 (igralec, film, zvok, kamera, montaža, maska in kostumi), še 5 nagrad in 34 nominacij.

Produkcija: Jim Beach, Robert De Niro, Brian May, Roger Taylor

KRATKA VSEBINA IN OCENA

Bohemian Rhapsody, biografski film o rock glasbeni skupini Queen, je zagotovo eden najbolj pričakovanih filmov leta 2018. S preudarno tempirano svetovno premiero v obdobju vročice za oskarjevsko nominacijo, se je od 23. oktobra 2018 do sredine januarja 2019 film že povzpел na vrh najuspešnejših glasbenih biografskih filmov in najuspešnejših igrano-glasbenih filmov vseh časov (in s tem prehitel celo film *Mamma mia!*, 2008). In zakaj je ta film tako uspešen? En razlog je, ki ga podajajo ameriški analitiki, da producenti niso vedeli, da je bil Freddie Mercury tako zelo popularen po vsem svetu – trikratni dobiček filma je prišel izven Velike Britanije in ZDA. Drugi razlog je zagotovo pozitivno proklamirana igra Ramija Maleka, ki se je za vlogo v Freddieja transformiral eno celo leto – študiral je njegove nastope, bral njegove dokumente.

Film spremlja strm vzpon benda Queen skozi legendarne pesmi in revolucionaren zvok, njihov grozeči konec, ko je Mercuryjev življenjski slog ušel z vajeti, ter njihovo zmagovalno ponovno združitev na večer Live Aid koncerta, ko je Mercury, soočen s smrtonosno boleznijo, povedel bend v najveličastnejši nastop v zgodovini rock glasbe.

Queen nastane, ko Brian May in Roger Taylor leta 1970 v svoj band Smile sprejmeta Farrokha Bulsaro, nadobudnega in glasbeno nadarjenega fanta iransko-indijskih korenin. Farrokh band kmalu preimenuje po svojem odrskem imenu – »Queen«. Nato je šlo vse prehitro navzgor. Kronologija Queenov je poznana domala vsem pravim glasbenim navdušencem, zato smo nestrpnost pričakovali njeno filmsko adaptacijo. Mnogi so nad filmom razočarani, saj ne prikazuje le resničnih dogodkov, poglobljenih vpogledov v

karakterje, resnične dogodke protagonistov so snovalci skrojili in spletli po svoje, primerno za množice in ne za njihove zveste sledilce. Razočaranje in nezadovoljstvo je vsekakor pričakovano, saj nikakor ni mogoče ustvariti aure originalne umetnosti, kot bi rekel Walter Benjamin. Pa naj se še tako trudimo.

TEME ZA RAZMISLEK

GLASBENI FILM

Žanr glasbenega filma je izredno popularen in razvejan. V osnovi pomeni skupino filmov, kjer je glasba (s petjem in plesom ali brez njiju) prevladujoča sestavina dogajanja in predmet pripovedi. Prvi tak film v celovečerni formi je *Pevec jazza* (*The Jazz Singer*, Alan Crosland, 1927), ki velja tudi sploh za prvi zvočni film – tukaj gre za posnetih deset glasbenih točk Ala Jolsona –, pri čemer je pri *Pojočem norcu* (*The Singing Fool*, Lloyd Bacon, 1928) glasba že vključena v zgodbo. *Broadwayska melodija* (*The Broadway Melody*, Harry Beaumont, 1929) pa je prvi *all-talking, all-singing in all-dancing* film in začetnik mjuzikla.

Pri splošnem razumevanju glasbenega filma gre torej za film v katerem glasba ni samo izrazita (saj je glasba v mnogih filmih pomembno poudarjena), temveč jo igrajo ali pojejo igralci sami. S tem se v tem filmskem žanru petje in glasba avtorsko domneva za igralce same, kar jih dela še bolj ikonografske – npr. Julie Andrews kot *Marry Poppins* (1964), Gene Kelly in Debbie Reynolds v *Pojmo v dežju* (1952), John Travolta in Olivia Newton-John v *Briljantini* (1978), Liza Minnelli v *Kabaretu* (1972). Poznamo mjuzikle, glasbeno-igrane, glasbeno-animirane, glasbeno-plesne filme, glasbene biografije, glasbene dokumentarce idr.

Kaj ustvarja ritem filma *Bohemian Rhapsody*? Kakšna je montaža in na kaj se nanaša? Kaj veste o Freddieju Mercuryju in kakšen se vam je zdel v igranju njega Rami Malek?

ISKANJE RESNICE, FILMI ZA MNOŽICE

Pri *Bohemian Rhapsody* ne moremo govoriti, da je narejen za množice v enakem argumentu, kot to lahko rečemo za franšizo Star Wars, za Marvelove in DC filme, Kung Fu pando, Madagaskarja idr.

Ko se je javno in uradno napovedal biografski film o skupini Queen, so mnogi pričakovali glasbeni film, ki bo sledil filmom *Amy* (Asif Kapadia, 2015), *Matangi/Maya/M.I.A.* (Steve Loveridge, 2018), *Hoja po robu* (*Walk the Line*, James Mangold, 2005), *Llewyn Dawis* (*Insight Llewyn Dawis*, Ethan Coen, Joel Coen, 2013) ali *Straight Outta Compton - Zgodba o N.W.A.* (*Straight Outta Compton*, F. Gary Gray, 2015). Prva dva omenjena filma sta res dokumentarca – in s tem po svoji formi bistveno bližje 'resnični realnosti' – a bi ob moči filmske montaže, ki spreobrača še tako 'resnično resnico', lahko vseeno zdrsnila v koš nekredibilnih dokumentov. Omenjene filme pa krepi izvrstna filmska struktura in sploh interes namenjanja pozornosti sicer pomembnim osebnostim, a poznanim manjšemu krogu ljudi – vse to potrjuje usmerjenost filmskih produkcij prej k resnici kot pritegovanju množic.

Ustvarjanje igranega filma po biografiji ali drugem avtorskem delu (literaturi, glasbenem ustvarjanju) je vedno tvegano početje. Gledalci vidimo samo zaključek vsega procesa – tukaj pa je lahko veliko problemov pri pridobivanju pravic za avtorsko delo (omejene pravice, vmešavanje dedičev) ali naslanjanje na dvomljivo dokumentacijo. Ob tovrstnih zapletih pa se je kot ustvarjalec-ka, torej bolje vprašati, ali je vredno film sploh realizirati.

Bohemian Rhapsody tako morda razočara glasbene navdušence, a verjamem, da lahko navduši vse, ki so »Queene« poznali kot band (itak!), jih kdaj kaj popevali, spoštovali njihovo dediščino, a se niso kaj pretirano posvečali njihovi kronologiji – takšnih pa je (morda za koga presenetljivo) na milijone.

NADALJNI FILMSKI PREDLOGI

Omenjeni so v besedilu.

Pripravil: Rok Govednik (Zavod Vizo)